

WOJEWODA OPOLSKI

Opole, 4 października 2024 r.

PS.I.431.100.2024.JK

**Pani
Alina Tomaszewska
Kierownik Miejsko-Gminnego
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Zdziechowicach
ul. Góry Św. Anny 21b/2
47-330 Zdziechowice**

Wystąpienie pokontrolne

I. Dane identyfikacyjne kontroli

1. Nazwa i adres jednostki kontrolowanej:

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zdziechowicach
ul. Góry Św. Anny 21b/2, 47-330 Zdziechowice

2. Podstawa prawna podjęcia kontroli:

art. 28. ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz.190) w związku z art. 10 ust. 10 i 13 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2023 r. poz. 1923) oraz w związku z art. 16 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224)

3. Zakres kontroli:

- 1) **przedmiot kontroli:** realizacja zadań wynikających z ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”¹ w zakresie przyznawania jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu;
- 2) **okres objęty kontrolą:** od 1.01.2022 r. do dnia kontroli.

¹ Dalej nazywana „ustawą”.

4. Rodzaj kontroli: problemowa.

5. Tryb kontroli: zwykły.

6. Termin kontroli: 11.09.2024 r.

7. Skład zespołu kontrolnego:

- Jakub Krajewski – inspektor wojewódzki Oddziału Nadzoru i Kontroli Pomocy Społecznej w Wydziale Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu – kierownik zespołu kontrolnego;
- Wojciech Medoliński – inspektor wojewódzki Oddziału Nadzoru i Kontroli Pomocy Społecznej w Wydziale Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu.

II. Ocena skontrolowanej działalności ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta

W wyniku kontroli **pozytywnie** ocenia się działalność Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zdieszowicach² w kontrolowanym zakresie.

W toku kontroli badano następujące zagadnienia:

- prawidłowość upoważniania pracowników jednostki kontrowanej do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w zakresie jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu³;
- zasadność przyznawania i odmowy przyznania jednorazowego świadczenia pod względem zgodności z obowiązującym prawem;
- sposób i tryb postępowania w zakresie przyznania jednorazowego świadczenia;
- terminowość wypłacania jednorazowego świadczenia wnioskodawcom.

Zastrzeżenia kontrolerów dotyczyły:

- powołania w podstawie prawnej decyzji administracyjnej nr MGOPS.II.4017.ZZ.1.01.2024.MM z dnia 17.01.2024 r. jedynie tytułu rozporządzenia bez wskazania konkretnych jednostek redakcyjnych, które znalazły zastosowanie w sprawie, co narusza art. 107 § 1 pkt 4 k.p.a.

Nie wniesiono zastrzeżeń w zakresie:

² Dalej nazywane „OPS w Namysłowie”.

³ Dalej nazywane „jednorazowym świadczeniem”.

- prawidłowości upoważniania pracowników jednostki kontrowanej do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w zakresie jednorazowego świadczenia;
- sposobu i trybu postępowania w zakresie przyznania jednorazowego świadczenia;
- terminowości wypłacenia jednorazowego świadczenia wnioskodawcy.

Ustalenia kontroli.

Z danych przekazanych przez Kierownika MGOPS w Zdieszowicach wynika, że w okresie poddanym kontroli przyjęto **2** wnioski o przyznanie jednorazowego świadczenia, wydano **1** decyzję przyznającą jednorazowe świadczenie, natomiast **1** wniosek o przyznanie jednorazowego świadczenia pozostawiono bez rozpatrzenia. Od wydanych decyzji nie wniesiono odwołań do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Opolu.

W trakcie kontroli weryfikacji poddano dokumentację **1** postępowania (100%) zakończonego wydaniem decyzji orzekającej o przyznaniu jednorazowego świadczenia oraz dokumentację **1** postępowania (100%), w którym wniosek o przyznanie jednorazowego świadczenia pozostawiono bez rozpatrzenia.

Dokumentację objętą kontrolą sprawdzono pod względem zasadności przyznania prawa do jednorazowego świadczenia oraz sposobu i trybu postępowania w zakresie ustalania prawa do tego świadczenia.

1. Prawidłowość upoważniania pracowników jednostki kontrowanej do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w zakresie jednorazowego świadczenia

Zgodnie z art. 10 ust. 13 ustawy w związku z art. 20 ust. 2 i art. 3 pkt 11 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 323) postępowanie w sprawie jednorazowego świadczenia prowadzi organ właściwy, którym jest wójt, burmistrz lub prezydent miasta, który na podstawie art. 10 ust. 13 ustawy w związku z art. 20 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych może upoważnić w formie pisemnej swojego zastępcę, pracownika urzędu albo kierownika ośrodka pomocy społecznej lub innej jednostki organizacyjnej gminy, a także inną osobę na wniosek kierownika ośrodka pomocy społecznej lub innej jednostki organizacyjnej gminy do prowadzenia postępowania i wydawania decyzji w tych sprawach.

W ramach realizacji zadania wynikającego z ustawy, Burmistrz Zdzeszowic upoważnił Kierownika MGOPS w Zdzeszowicach do prowadzenia postępowań w sprawach jednorazowych świadczeń oraz do wydawania decyzji administracyjnych w tych sprawach (upoważnienie nr OR.0052.158.1.2023 z dnia 26.10.2023 r.). Ponadto do prowadzenia postępowań w sprawach jednorazowych świadczeń oraz do wydawania decyzji administracyjnych w tych sprawach Burmistrz Zdzeszowic upoważnił Zastępcę Kierownika MGOPS w Zdzeszowicach (upoważnienie nr OR.0052.71.2023 z dnia 12.05.2023 r.).

Do prowadzenia postępowań w sprawach jednorazowych świadczeń z wyłączeniem wydawania decyzji administracyjnych w tych sprawach Burmistrz Zdzeszowic upoważnił dwóch pracowników MGOPS w Zdzeszowicach (upoważnienia nr OR.0052.129.2023 z dnia 6.06.2023 r. oraz nr OR.0052.82.2019 z dnia 1.07.2019 r.).

Wobec powyższego nie wnosi się zastrzeżeń w przedmiotowym zakresie.

2. Zasadność przyznawania i odmowy przyznania jednorazowego świadczenia pod względem zgodności z obowiązującym prawem

Jednorazowe świadczenie zostało przyznane osobie, która spełniała warunki określone w art. 10 ust. 2 ustawy, w prawidłowej wysokości, tj. zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy.

Organ decyzją nr MGOPS.II.4017.ZZ.1.01.2024.MM z dnia 17.01.2024 r. przyznał prawo do jednorazowego świadczenia, ponieważ wniosek dotyczył dziecka posiadającego zaświadczenie, o którym mowa w art. 4 ust. 3 ustawy. MGOPS w Zdzeszowicach dokonał także weryfikacji, czy spełniony został warunek wynikający z art. 10 ust. 5 ustawy, tj. czy kobieta pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu, co potwierdzone było właściwym zaświadczeniem, o którym mowa w art. 10 ust. 6 ustawy.

Przyznanie prawa do jednorazowego świadczenia nastąpiło w formie decyzji administracyjnej. Decyzja zawierała wszystkie części składowe wymienione w art. 107 § 1 k.p.a. W podstawie prawnej decyzji organ przywoływał przepisy k.p.a., ustawy oraz Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 26 stycznia 2023 r. w sprawie wzoru wniosku o ustalenie prawa do jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu (Dz. U. z 2023

r. poz. 211). Zastosowane w sprawie jednostki redakcyjne ustaw zostały wskazane precyzyjnie, z wyszczególnieniem odpowiednio artykułów, paragrafów, ustępów i punktów. Organ nie wskazał natomiast zastosowanych w sprawie przepisów wskazanego wyżej rozporządzenia. Praktyka taka jest błędna, ponieważ podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, tj. z precyzyjnym wskazaniem mających zastosowanie w danej sprawie przepisów zarówno prawa formalnego, jak i materialnego. Brak wskazania, który z paragrafów rozporządzenia znajduje zastosowanie w sprawie narusza ten wymóg.

Jak stanowi art. 107 § 1 pkt 4 k.p.a. jednym z elementów składowych decyzji administracyjnej jest powołanie jej podstawy prawnej. Powołanie podstawy prawnej to przytoczenie przepisów prawa materialnego, na których organ administracji publicznej oparł swoje rozstrzygnięcie. Za nieprawidłowe uznaje się powołanie w decyzji administracyjnej jedynie tytułu rozporządzenia, bez wskazania określonego jej przepisu, bowiem nie może to być uznane za określenie podstawy prawnej podjętej decyzji. W orzecznictwie sądowo-administracyjnym wskazuje się bowiem, że podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, tj. ze wskazaniem mających zastosowanie w sprawie przepisów zarówno prawa formalnego, jak i materialnego oraz z powołaniem źródeł jego publikacji (m. in.: wyroki NSA z 8 kwietnia 1999 r., sygn. akt III SA 8192/98, z dnia 10 października 2007 r., sygn. akt II GSK 177/07). Jeżeli przepis, który stanowi podstawę prawną decyzji jest podzielony na wewnętrzne jednostki redakcyjne (ustępy, punkty, paragrafy albo innego rodzaju jednostki redakcyjne), to konieczne jest wskazanie w decyzji odpowiedniej jednostki redakcyjnej tego przepisu (por. też drugą wyrok NSA z 24 kwietnia 1983 r., sygn. akt II SA 20/83, ONSA 1983/1, poz. 36). Nie jest wymagane przez komentowany przepis przytoczenie w decyzji wszystkich przepisów prawa materialnego stanowiących podstawę do wydania decyzji. Te przepisy, których zastosowanie jest oczywiste i bezsporne, nie wymagają przytoczenia (teza trzecia wyroku NSA z 8 maja 1997 r., I SA/Gd 10/96 oraz wyrok NSA z 2 czerwca 1998 r.).

W sprawie zakończonej wydaniem decyzji nr MGOPS.II.4017.ZZ.1.01.2024.MM z dnia 17.01.2024 r. organ sporządził uzasadnienie, które spełniało wymogi określone w art. 107 § 3 k.p.a.

Sprawa, w ramach której wniosek został pozostawiony bez rozpatrzenia, została wszczęta jeszcze przed innym organem w dniu 4.08.2022 r. Organ ten

wezwał wnioskodawcę do uzupełnienia braków formalnych poprzez przedłożenie zaświadczenia, o którym mowa w art. 4 ust. 3 ustawy (złożone wraz z wnioskiem zaświadczenie zostało wystawione przez lekarza posiadającego specjalizację I stopnia w dziedzinie pediatrii, co nie jest wystarczające do przyznania jednorazowego świadczenia). W związku ze zmianą miejsca zamieszkania wnioskodawcy, organ ten przekazał według właściwości sprawę do dalszego prowadzenia do MGOPS w Zdieszowicach (data wpływu pisma o przekazaniu: 12.09.2022 r.). MGOPS w Zdieszowicach dokonał weryfikacji w bazie Centralnego Rejestru Lekarzy, która potwierdziła, że lekarz, który wystawił wskazane wyżej zaświadczenie, posiada jedynie specjalizację I stopnia w dziedzinie pediatrii. W związku z okolicznością, że braki formalne nie zostały usunięte w wyznaczonym terminie, w dniu 23.09.2022 r. organ zawiadomił stronę o pozostawieniu jej wniosku bez rozpatrzenia. Pismo to zostało odebrane przez stronę w dniu 4.10.2022 r.

Wobec powyższego wnosi się zastrzeżenia w opisanym wyżej zakresie.

3. Sposób i tryb postępowania w zakresie przyznania jednorazowego świadczenia

Poddane kontroli postępowania w sprawie przyznania jednorazowego świadczenia w każdym przypadku zostało wszczęte przez organ na wniosek strony. Poddana kontroli dokumentacja zawierała zgodnie z wymogami art. 23 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych w związku z art. 10 ust. 13 ustawy, prawidłowo wypełniony wniosek zawierający dane dotyczące osoby występującej o przyznanie jednorazowego świadczenia, w tym: imię, nazwisko, datę urodzenia, adres miejsca zamieszkania, stan cywilny, obywatelstwo, płeć, numer PESEL oraz numer telefonu, a także odpowiednie zaświadczenia, oświadczenia oraz dowody niezbędne do ustalenia prawa do jednorazowego świadczenia.

MGOPS w Zdieszowicach, prowadząc postępowania w sprawie o ustalenie prawa do jednorazowego świadczenia realizował wynikający z art. 23b ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych obowiązek samodzielnego uzyskania lub weryfikacji odpowiednich informacji zawartych we wnioskach.

Wobec powyższego nie wnosi się zastrzeżeń w przedmiotowym zakresie.

4. Terminowość wypłacania jednorazowego świadczenia wnioskodawcom

W poddanym kontroli przypadku przyznania jednorazowego świadczenia jego wypłata prawidłowo nastąpiła dopiero po doręczeniu osobie uprawnionej decyzji przyznającej prawo do tego świadczenia.

Wobec powyższego nie wnosi się zastrzeżeń w przedmiotowym zakresie.

III. Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości oraz osoby odpowiedzialne za nieprawidłowości

W trakcie kontroli stwierdzono **uchybiecie** dotyczące powołania w podstawie prawnej decyzji administracyjnej nr MGOPS.II.4017.ZZ.1.01.2024.MM z dnia 17.01.2024 r. jedynie tytułu rozporządzenia bez wskazania konkretnych jednostek redakcyjnych, które znalazły zastosowanie w sprawie, co narusza art. 107 § 1 pkt 4 k.p.a. Uchybiecie stwierdzone w trakcie kontroli powstało w związku z niewłaściwym zastosowaniem wskazanego wyżej przepisu przez osobę prowadzącą postępowanie w sprawie przyznania jednorazowego świadczenia.

IV. Informacja o zastrzeżeniach zgłoszonych do projektu wystąpienia pokontrolnego i wyniku ich rozpatrzenia

Jednostka kontrolowana nie wniosła zastrzeżeń do projektu wystąpienia pokontrolnego.

V. Zalecenia lub wnioski dotyczące usunięcia nieprawidłowości lub usprawnienia funkcjonowania jednostki kontrolowanej

Nie dotyczy.

VI. Zgodnie z art. 48 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224) od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Z up. Wojewody Opolskiego

Ewa Pawlinów

Dyrektor

Wydział Polityki Społecznej